

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญ ศาสดาลัทธิธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด : สิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้

ส ๑.๑ ม.๑/๑	อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศไ
ส ๑.๑ ม.๑/๒	วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสังคมไทย รวมทั้งการพัฒนาตนเอง และครอบครัว

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่คนไทยนับถือมากที่สุดและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยมาช้านาน การศึกษาประวัติการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทยและความสำคัญของพระพุทธศาสนา จะทำให้เข้าใจการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทยได้ ทั้งยังทำให้พุทธศาสนิกชนตระหนักถึงความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสังคมไทย รวมทั้งการพัฒนาตนเองและครอบครัว

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกความหมาย สาเหตุ ประโยชน์ ประวัติ และรูปแบบการสังคายนาพระไตรปิฎกได้
๒. บอกความเป็นมาของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เข้ามาสู่ประเทศไทยได้
๓. บอกความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่มีต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของคนไทยได้
๔. มีทักษะกระบวนการทำงานเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม
๕. มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน

ขอบช่วยเนื้อหา

เอกสารประกอบการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง หลักธรรมนำชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่มที่ ๑ ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา ใช้เวลาเรียนทั้งหมด ๓ ชั่วโมง ประกอบด้วยเนื้อหาที่สำคัญ จำนวน ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ การสังคายนา

ตอนที่ ๒ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย

ตอนที่ ๓ ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย

๑. แบบทดสอบเป็นแบบเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๑๕ ข้อ ข้อละ ๑ คะแนน
๒. ใช้เวลาในการทดสอบ ๑๕ นาที
๓. ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัว ก ข ค หรือ งลงในกระดาษคำตอบที่แจกให้

*****

๑. ข้อใดมีความหมายตรงกับคำว่า “สังคายนา”
  - ก. การจัดพิมพ์พระไตรปิฎก
  - ข. การประชุมสงฆ์ทุก ๑๕ วัน
  - ค. การแก้ไขปรับปรุงพระพุทธรูป
  - ง. การรวบรวมพระธรรมวินัยเป็นหมวดหมู่
๒. ข้อใด ไม่ใช่ ประโยชน์ของการสังคายนา
  - ก. ทำให้เกิดพระไตรปิฎก
  - ข. เกิดการตั้งหัวหน้านคณะสงฆ์หรือพระสังฆราชขึ้น
  - ค. กำจัดและป้องกันพวกกอลัทธิไม่ให้ปลอมเข้ามาบวช
  - ง. สร้างความเข้าใจในพระธรรมวินัยให้ถูกต้องตรงกันในหมู่พุทธบริษัท
๓. เหตุผลในข้อใดที่ทำให้มีการสังคายนาครั้งที่ ๑
  - ก. มีเดียรฉัตรปลอมบวชกันมาก
  - ข. พระสงฆ์แตกความสามัคคีกัน
  - ค. สุภททะกล่าววาจาดูหมิ่นพระพุทธองค์
  - ง. พระภิกษุสงฆ์ส่วนมากประพฤติเหลวไหล

๔. การทำสังคายนาครั้งที่ ๓ อยู่ในความอุปถัมภ์ของใคร

- ก. พระเจ้ากาฬาศุริยวงศ์
- ข. พระเจ้าอโศกมหาราช
- ค. พระเจ้าวิสุทธิกษัตริย์
- ง. พระเจ้าทวารวดี

๕. สถานที่ใดคือสถานที่ในการทำสังคายนาครั้งแรกในประเทศไทย

- ก. วัดโพธาราม จังหวัดเชียงใหม่
- ข. เจดีย์วัดเจ็ดยอด จังหวัดเชียงใหม่
- ค. พระปฐมเจดีย์ จังหวัดสมุทรสาคร
- ง. วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร

๖. พระเถระที่มีบทบาทในการนำพระพุทธศาสนาเข้ามาเผยแผ่ยังดินแดนสุวรรณภูมิคือข้อใด

- ก. พระโสณเถระและพระอุตตรเถระ
- ข. พระโสณเถระและพระมหินทเถระ
- ค. พระมหาเถระและพระมหารักษ์ขิตเถระ
- ง. พระโยนกธมมรักขิตเถระและพระอุตตรเถระ

๗. หลักฐานใดที่ขุดพบในเขตภาคกลางของไทย ซึ่งเป็นการแสดงถึงความเจริญ
ของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย

- ก. พระไตรปิฎก
- ข. พระพุทธรูปโบราณ
- ค. โบราณสถานเก่าแก่
- ง. ธรรมจักรศิลาที่วัดมหาธาตุ

๘. พุทธศาสนิกายมหายานมีความเจริญรุ่งเรืองในอาณาจักรโบราณใดของไทย

- ก. อาณาจักรขอม
- ข. อาณาจักรพุนน
- ค. อาณาจักรศรีวิชัย
- ง. อาณาจักรล้านนา

๙. พระพุทธศาสนาประดิษฐานที่กรุงสุโขทัยครั้งแรกในรัชสมัยของพระมหากษัตริย์พระองค์ใด
- ก. ญาลิไท
  - ข. พ่อขุนบานเมือง
  - ค. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
  - ง. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
๑๐. พระพุทธศาสนาในอาณาจักรล้านนาได้รับอิทธิพลมาจากอาณาจักรใด
- ก. อาณาจักรขอม
  - ข. อาณาจักรพูนัน
  - ค. อาณาจักรสุโขทัย
  - ง. อาณาจักรล้านช้าง
๑๑. พระมหากษัตริย์พระองค์ใดของอาณาจักรอยุธยาที่ทรงส่งคณะสงฆ์ไปวางพื้นฐานของพระพุทธศาสนาที่ลังกาจนมีความมั่นคงอีกครั้ง
- ก. พระบรมโกษฐ์
  - ข. พระนเรศวรมหาราช
  - ค. พระบรมไตรโลกนาถ
  - ง. พระนารายณ์มหาราช
๑๒. การฟื้นฟูพระพุทธศาสนาในสมัยธนบุรีได้กระทำโดยวิธีการใด
- ก. การสังคายนาพระไตรปิฎก
  - ข. การตั้งหัวหน้าคณะสงฆ์หรือพระสังฆราช
  - ค. การสร้างวัดไทยขึ้นมาใหม่หลังถูกพม่าทำลาย
  - ง. การจัดการขึ้นเด็ดขาดกับพระสงฆ์ที่ปฏิบัตินอกกลุ่มนอกทาง
๑๓. พระราชกรณียกิจสำคัญของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ด้านพระพุทธศาสนา คือข้อใด
- ก. สร้างมหามกุฏราชวิทยาลัย
  - ข. ก่อตั้งคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกาย
  - ค. โปรดเกล้าฯ ให้มีการสังคายนาพระไตรปิฎก
  - ง. โปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์พระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐ

๑๔. ข้อใดคือเหตุผลที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยน
การนับศักราชจาก ร.ศ มาเป็น พ.ศ.

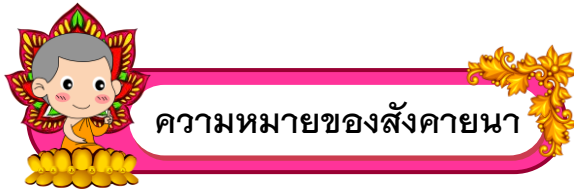
- ก. มีคณะสงฆ์ทูลให้ทรงเปลี่ยนแปลง
- ข. เพื่อจะได้เทียบกับเวลาสากลได้สะดวก
- ค. เพราะ ร.ศ. ใช้มาเป็นระยะเวลานานแล้ว
- ง. เพราะทรงยกย่องพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาของชาติไทย

๑๕. “พระมหากษัตริย์มีพระพุทธศาสนาอยู่เคียงคู่ รวมทั้งเป็นหลักประกันว่าพระประมุข
ของชาติเป็นชาวพุทธ นับถือศาสนา ร่วมกับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ”
มีความสัมพันธ์กับข้อใด

- ก. พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ
- ข. พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันคู่ชาติไทย
- ค. รัฐบาลไทยส่งเสริมสนับสนุนพระพุทธศาสนา
- ง. ให้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเป็นวันหยุดราชการ

คำว่า **สังคายนา** หรือ **สังคิติ** แปลว่า การสวดพร้อมกันหรือร่วมกันสวด โดยความหมาย คือ การร้อยกรองพระธรรมวินัย ดังนั้น การสังคายนาจึงได้แก่ การรวบรวมพระธรรมวินัย ซึ่งเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า เพื่อสอบทานความถูกต้องตรงกัน และจัดเป็นหมวดหมู่ เพื่อให้ง่ายต่อการท่องจำ การศึกษา และการเผยแผ่พระธรรมวินัย

ภายหลังการปรินิพพานของพระพุทธเจ้า พระพุทธทวณะที่พระองค์ได้ตรัสตามโอกาส และเหตุการณ์ต่าง ๆ ตลอดพระชนม์ชีพ ส่วนมากจะมีการสืบทอดโดยการท่องจำและการบอกเล่า ที่เรียกว่า มุขปาฐะ อย่างไรก็ตามการทรงจำพระธรรมวินัยจะมากขึ้นอยู่กับความสามารถของพระสาวกแต่ละรูป ในชั้นต้นพระสาวกที่เป็นพระอรหันต์ยังมีอยู่มาก ความเข้าใจคลาดเคลื่อนในพระธรรมวินัยย่อมไม่เกิดขึ้น แต่ต่อมาเมื่อพระอรหันต์สาวกมีลดน้อยลง ความสงสัย และความเข้าใจผิดในพระธรรมวินัยย่อมมีมากขึ้น

ประโยชน์ของการสังคายนา

การสังคายนาก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งทั้งต่อพระพุทธศาสนาและพุทธบริษัท ดังนี้

๑. กำจัดและป้องกันพวกอลัชชีไม่ให้ปลอมเข้ามาบวช เพื่ออาศัยพระพุทธศาสนา แสวงหาผลประโยชน์
๒. สร้างความเข้าใจในพระธรรมวินัยให้ถูกต้องตรงกันในหมู่พุทธบริษัท อันเป็นการรักษา ความบริสุทธิ์ของพระพุทธวจนะให้สืบทอดเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน
๓. ทำให้พระพุทธศาสนาเจริญมั่นคงแพร่หลาย และทำให้เกิดพระไตรปิฎก อันเป็นคัมภีร์ ที่สำคัญต่อการศึกษาเรียนรู้พระพุทธศาสนา

ประวัติของการสังคายนา

ด้วยเหตุที่พระพุทธศาสนามีสองนิกายหลัก คือ นิกายเถรวาทและนิกายมหายาน การนับจำนวนครั้งในการสังคายนาพระไตรปิฎกจึงไม่ตรงกัน อย่างไรก็ตาม การสังคายนา ได้กระทำติดต่อกันมาหลายครั้ง ทั้งในอินเดียและประเทศอื่น ๆ รวม ๑๐ ครั้ง ดังนี้

การสังคายนา ครั้งที่ ๑

▶ สาเหตุ

เนื่องมาจากพระภิกษุชื่อ สุภทัตะ ได้กล่าววาจาในทำนองดูหมิ่นพระพุทธองค์ และได้แสดงความดีใจเมื่อได้ข่าวพุทธเจ้าปรินิพพาน พระมหากัสสปะเกรงว่าจะเป็นเหตุ ให้พระธรรมวินัยเสื่อมสูญจึงเรียกประชุมพระสงฆ์เพื่อกระทำการสังคายนา

▶ เวลาที่กระทำ

เริ่มหลังจากที่พระพุทธเจ้าปรินิพพานได้ ๓ เดือน กระทำอยู่ ๗ เดือนจึงสำเร็จ

▶ พระสงฆ์ผู้กระทำ

พระมหากัสสปะเป็นประธาน โดยเป็นผู้สอบถามพระธรรมและพระวินัย โดยมีพระอานนท์เป็นผู้ตอบด้านพระวินัย และพระอานนท์เป็นผู้ตอบด้านพระธรรม พระสงฆ์ที่เข้าร่วม กระทำการสังคายนาครั้งนี้ มีจำนวน ๕๐๐ รูป ซึ่งล้วนแต่เป็นพระอรหันต์ทั้งสิ้น

▶ สถานที่และผู้อุปถัมภ์

ถ้ำสัตตบรรณคูหา ใกล้กรุงราชคฤห์ โดยมีพระเจ้าอชาตศัตรูเป็นผู้อุปถัมภ์

การสังคายนา ครั้งที่ ๒

▶ สาเหตุ

ภิกษุกลุ่มหนึ่งมีชื่อว่า พระวัชชีบุตร ได้ปฏิบัติหย่อนทางวินัย ๑๐ ประการ เช่น เก็บสะสมเกลือไว้ในเขาสัตว์แล้วนำมาผสมอาหารฉันได้หลายวันหรือฉันเมื่อตะวันบ่ายแล้ว สองนิ้ว (เทียบราวบ่ายสองโมง) เป็นต้น พระยสกกัณฑบุตรจึงชวนพระเถระต่าง ๆ ให้มาร่วมกันวินิจฉัยแก้ความผิดในครั้งนี้

▶ เวลาที่กระทำ

กระทำใน พ.ศ. ๑๐๐ กระทำอยู่ ๘ เดือนจึงสำเร็จ

▶ พระสงฆ์ผู้กระทำ

พระยสกกัณฑบุตร เป็นผู้ชวนพระเถระทั้งหลายให้ทำการสังคายนา พระเวรตะ เป็นผู้ชักถามและพระสัพพกาเป็นผู้ตอบปัญหาเกี่ยวกับพระวินัยทั้งหมด โดยมีพระสงฆ์ มาร่วมประชุมกัน ๗๐๐ รูป

▶ สถานที่และผู้อุปถัมภ์

วาฬการาม เมืองเวสาลี(ไพศาล) แคว้นวัชชี โดยมีพระเจ้ากาฬโคกเป็นผู้อุปถัมภ์

การสังคายนา ครั้งที่ ๓

▶ สาเหตุ

มีพวกนอกศาสนาปลอมเข้ามาบวชในพระพุทธศาสนามากขึ้น ทำให้พระพุทธศาสนาเสื่อมลง พระโมคคัลลบุตรติสสเถระเห็นว่า อาจเป็นเหตุให้พระพุทธศาสนาเสื่อมลงได้ จึงขอความร่วมมือจากพระมหากษัตริย์ให้สังคายนาชำระสวดพระศาสนาให้บริสุทธิ์

▶ เวลาที่กระทำ

กระทำใน พ.ศ. ๒๓๔ กระทำอยู่ ๙ เดือนจึงสำเร็จ

▶ พระสงฆ์ผู้กระทำ

พระโมคคัลลบุตรติสสเถระเป็นประธานและมีพระสงฆ์ประชุมกัน ๑,๐๐๐ รูป

▶ สถานที่และผู้อุปถัมภ์

อโศการาม กรุงปาฏลิบุตร โดยมีพระเจ้าอโศกมหาราชเป็นผู้อุปถัมภ์

การสังคายนา ครั้งที่ ๔

▶ สาเหตุ

ต้องการวางรากฐานพระพุทธศาสนาในประเทศศรีลังกา

▶ เวลาที่กระทำ

เริ่มทำใน พ.ศ. ๒๓๘ โดยไม่ปรากฏระยะเวลาที่กระทำ

▶ พระสงฆ์ผู้กระทำ

พระมหินทเถระเป็นประธาน พระอริฏฐะเถระเป็นผู้สวดวินัย และมีพระสงฆ์
ร่วมประชุมกันทั้งสิ้น ๖๘,๐๐๐ รูป

▶ สถานที่และผู้อุปถัมภ์

อุปาราม เมืองอนูราชปุระ ประเทศศรีลังกา โดยมีพระเจ้าเทวานัมปิยติสสะ
เป็นองค์อุปถัมภ์

การสังคายนา ครั้งที่ ๕

▶ สาเหตุ

พระสงฆ์ในลังกาท่างเห็นพ้องต้องกันว่าพระพุทธวจนะที่ถ่ายทอดกันมาโดยวิธี
ท่องจำนั้น อาจจะขาดตกบกพร่องได้ในภายภาคหน้า พระผู้ที่สามารถจดจำได้มีเหลือน้อยลง
ประกอบกับสถานการณ์ทางการเมืองในขณะนั้นกำลังอยู่ในความไม่สงบ เพราะได้เกิด
ศึกยึดแย่งระหว่างพวกทมิฬกับชาวสิงหล จึงได้บันทึกพระไตรปิฎกเป็นลายลักษณ์อักษร

▶ เวลาที่กระทำ

กระทำใน พ.ศ. ๔๓๓ (บางแห่งว่า พ.ศ. ๔๕๐) โดยไม่ปรากฏระยะเวลาที่กระทำ

▶ พระสงฆ์ผู้กระทำ

พระสงฆ์ชาวลังกา

▶ สถานที่และผู้อุปถัมภ์

อาโลกเลณสถาน มตเลณชนบท (หรือมัลลชนบท) ประเทศศรีลังกา โดยมี
พระเจ้าวิภูคามณีอภัยเป็นผู้อุปถัมภ์

การสังคายนา ครั้งที่ ๖

▶ สาเหตุ

เนื่องจากในประเทศอินเดีย มีเพียงพระไตรปิฎก ไม่มีอรรถกถา พระพุทธโฆษาจารย์ จึงเดินทางมาแปลอรรถกถาพระไตรปิฎกจากภาษาลังกาเป็นภาษาบาลี

▶ เวลาที่กระทำ

เริ่มทำใน พ.ศ. ๙๕๖ โดยไม่ปรากฏระยะเวลาที่กระทำ

▶ พระสงฆ์ผู้กระทำ

พระพุทธโฆษาจารย์ และพระเถระแห่งวัดมหาวิหารจำนวนหนึ่ง

▶ สถานที่และผู้อุปถัมภ์

วัดมหาวิหาร ประเทศศรีลังกา โดยมีพระเจ้ามหายานามเป็นผู้อุปถัมภ์

การสังคายนา ครั้งที่ ๗

▶ สาเหตุ

เนื่องจากที่ลังกา ยังขาดคัมภีร์ฎีกา (คัมภีร์อรรถกถา) พระเถระทั้งหลาย อันมีพระกัสสปะเป็นประธาน จึงได้ประชุมกันเพื่อรจนาคัมภีร์ฎีกาขึ้น เพื่อประโยชน์ แก่การศึกษาพระพุทธศาสนา

▶ เวลาที่กระทำ

กระทำใน พ.ศ. ๑๕๘๓ โดยไม่ปรากฏว่าใช้ระยะเวลาเท่าใด

▶ พระสงฆ์ผู้กระทำ

พระกัสสปะเถระเป็นประธานสงฆ์ร่วมกับพระสงฆ์อีกจำนวน ๑,๐๐๐ รูป

▶ สถานที่และผู้อุปถัมภ์

ประเทศศรีลังกา โดยมีพระเจ้าปราคัสมหาราชเป็นองค์อุปถัมภ์

การสังคายนา ครั้งที่ ๘

► สาเหตุ

พระไตรปิฎกยังขาดตกบกพร่อง ผิดเพี้ยนและไม่ครบ พระเถระผู้ทรงพระไตรปิฎกหลายร้อยรูปจึงร่วมกันชำระพระไตรปิฎกให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

► เวลาที่กระทำ

กระทำใน พ.ศ. ๒๐๒๐ (รัชสมัยพระเจ้าติโลกราช แห่งอาณาจักรล้านนา) โดยใช้เวลากะทำอยู่ ๑ ปีจึงสำเร็จ

► พระสงฆ์ผู้กระทำ

พระธรรมทินนเถระเป็นประธานสงฆ์ ทำร่วมกับพระเถระหลายร้อยรูป

► สถานที่และผู้อุปถัมภ์

วัดโพธาราม จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย (นับเป็น การสังคายนาครั้งแรกในประเทศไทย) โดยมีพระเจ้าติโลกราชเป็นองค์อุปถัมภ์

การสังคายนา ครั้งที่ ๙

► สาเหตุ

พระผู้ใหญ่ถูกถอดและถูกจับสึก เพราะความประพฤติหย่อนยานในพระธรรมวินัย พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช จึงทรงมีพระราชประสงค์ให้ชำระพระไตรปิฎกขึ้น เพื่อให้พระสงฆ์ศึกษาพระธรรมวินัยที่ถูกต้อง

► เวลาที่กระทำ

กระทำใน พ.ศ. ๒๓๓๑ (รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช) ใช้เวลากะทำอยู่ ๕ เดือน จึงสำเร็จ

► พระสงฆ์ผู้กระทำ

พระเถระ ๒๑๘ รูป และราชบัณฑิตคฤหัสถ์อีก ๓๒ คน ได้ร่วมกันชำระคัดลอกสร้างพระไตรปิฎกฉบับหลวง เรียกว่า “ฉบับทองใหญ่” (ต่อมาสร้างอีกสองฉบับ คือ ฉบับรองทอง และฉบับทองชุบ)

► สถานที่และผู้อุปถัมภ์

วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย โดยมีพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชเป็นองค์อุปถัมภ์

การสังคายนา ครั้งที่ ๑๐

▶ สาเหตุ

เพื่อชำระพระไตรปิฎกแล้วจัดพิมพ์ในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเจริญพระชนมายุครบ ๖๐ พรรษา ในพ.ศ. ๒๕๓๐ โดยเรียกว่า “พระไตรปิฎกฉบับสังคายนา”

▶ เวลาที่กระทำ

กระทำใน พ.ศ. ๒๕๒๔ โดยไม่ปรากฏระยะเวลาที่กระทำ

▶ พระสงฆ์ผู้กระทำ

มีสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (วาสน์ วาสโน) เป็นองค์ประมุขร่วมกับพระสงฆ์ทั้งฝ่ายมหานิกายและธรรมยุติกนิกาย

▶ สถานที่และผู้อุปถัมภ์

วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย โดยมีรัฐบาลเป็นผู้อุปถัมภ์

วิธีการสังคายนา

การสังคายนาจะเริ่มจากการประกาศสมมติตนเป็นผู้ถาม (ผู้ถาม) และผู้ตอบ (วิสัชนา) โดยผู้ถามจะสอบถามพระวินัยแต่ละข้อตามลำดับ เมื่อผู้ตอบตอบแล้ว พระสงฆ์ที่เข้าร่วมประชุมจะสวดพระวินัยข้อนั้นพร้อมกัน เมื่อตรงกัน ไม่ผิดพลาด และที่ประชุมสงฆ์รับว่าถูกต้องแล้ว จึงถามข้ออื่นต่อไปจนจบพระวินัยปิฎก หลังจากนั้น จะเริ่มสังคายนาพระสูตรเป็นลำดับถัดมา

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง (๕ คะแนน)

*****

๑. การสังคายนา ความหมายว่าอย่างไร

---

๒. การสังคายนามีผลต่อความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนาอย่างไร

---

๓. ประโยชน์ของการสังคายนามีอะไรบ้าง

---

๔. พระพุทธศาสนามีสองนิกายหลัก คือนิกายใด

---

๕. การทำสังคายนาที่จัดขึ้นในประเทศไทย มีจำนวนกี่ครั้ง ได้แก่ครั้งที่เท่าไร และกระทำที่ใดบ้าง

ให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับการทำสังคายนา ครั้งที่ ๑-๑๐ ตามประเด็นที่กำหนดให้ถูกต้อง (๑๐ คะแนน)

*****

<p>การสังคายนา ครั้งที่ ๑</p> 	<p>สาเหตุ : .....</p> <p>.....</p> <p>ผู้เป็นประธานและคณะ : .....</p> <p>.....</p> <p>จำนวนพระสงฆ์ที่เข้าร่วม : .....</p> <p>สถานที่ : .....</p> <p>เวลาที่กระทำ : .....</p> <p>ผู้อุปถัมภ์ : .....</p>
<p>การสังคายนา ครั้งที่ ๒</p> 	<p>สาเหตุ : .....</p> <p>.....</p> <p>ผู้เป็นประธานและคณะ : .....</p> <p>.....</p> <p>จำนวนพระสงฆ์ที่เข้าร่วม : .....</p> <p>สถานที่ : .....</p> <p>เวลาที่กระทำ : .....</p> <p>ผู้อุปถัมภ์ : .....</p>

<p>การสังคายนา ครั้งที่ ๓</p> 	<p>สาเหตุ : .....</p> <p>.....</p> <p>ผู้เป็นประธานและคณะ : .....</p> <p>.....</p> <p>จำนวนพระสงฆ์ที่เข้าร่วม : .....</p> <p>สถานที่ : .....</p> <p>เวลาที่กระทำ : .....</p> <p>ผู้อุปถัมภ์ : .....</p>
<p>การสังคายนา ครั้งที่ ๔</p> 	<p>สาเหตุ : .....</p> <p>.....</p> <p>ผู้เป็นประธานและคณะ : .....</p> <p>.....</p> <p>จำนวนพระสงฆ์ที่เข้าร่วม : .....</p> <p>สถานที่ : .....</p> <p>เวลาที่กระทำ : .....</p> <p>ผู้อุปถัมภ์ : .....</p>
<p>การสังคายนา ครั้งที่ ๕</p> 	<p>สาเหตุ : .....</p> <p>.....</p> <p>ผู้เป็นประธานและคณะ : .....</p> <p>.....</p> <p>จำนวนพระสงฆ์ที่เข้าร่วม : .....</p> <p>สถานที่ : .....</p> <p>เวลาที่กระทำ : .....</p> <p>ผู้อุปถัมภ์ : .....</p>

<p>การสังคายนา ครั้งที่ ๖</p> 	<p>สาเหตุ : .....</p> <p>.....</p> <p>ผู้เป็นประธานและคณะ : .....</p> <p>.....</p> <p>จำนวนพระสงฆ์ที่เข้าร่วม : .....</p> <p>สถานที่ : .....</p> <p>เวลาที่กระทำ : .....</p> <p>ผู้อุปถัมภ์ : .....</p>
<p>การสังคายนา ครั้งที่ ๗</p> 	<p>สาเหตุ : .....</p> <p>.....</p> <p>ผู้เป็นประธานและคณะ : .....</p> <p>.....</p> <p>จำนวนพระสงฆ์ที่เข้าร่วม : .....</p> <p>สถานที่ : .....</p> <p>เวลาที่กระทำ : .....</p> <p>ผู้อุปถัมภ์ : .....</p>
<p>การสังคายนา ครั้งที่ ๘</p> 	<p>สาเหตุ : .....</p> <p>.....</p> <p>ผู้เป็นประธานและคณะ : .....</p> <p>.....</p> <p>จำนวนพระสงฆ์ที่เข้าร่วม : .....</p> <p>สถานที่ : .....</p> <p>เวลาที่กระทำ : .....</p> <p>ผู้อุปถัมภ์ : .....</p>

การสังคายนา

ครั้งที่ ๙

สาเหตุ : .....

ผู้เป็นประธานและคณะ : .....

จำนวนพระสงฆ์ที่เข้าร่วม : .....

สถานที่ : .....

เวลาที่กระทำ : .....

ผู้อุปถัมภ์ : .....

การสังคายนา

ครั้งที่ ๑๐

สาเหตุ : .....

ผู้เป็นประธานและคณะ : .....

จำนวนพระสงฆ์ที่เข้าร่วม : .....

สถานที่ : .....

เวลาที่กระทำ : .....

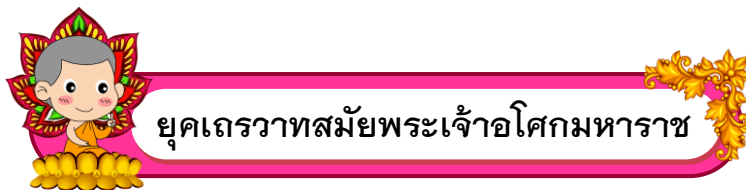
ผู้อุปถัมภ์ : .....

ภายหลังการสังคายนาพระธรรมวินัยครั้งที่ ๓ พระเจ้าอโศกมหาราชได้ทรงจัดส่ง
พระโสณเถระและพระอุตตรเถระเข้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนายังดินแดนสุวรรณภูมิ
ทั้งนี้การนับถือพระพุทธศาสนาในดินแดนสุวรรณภูมินี้ แต่ละอาณาจักรจะนับถือนิกายต่างกัน
เช่น อาณาจักรทวารวดี อาณาจักรพุกาม และอาณาจักรศรีวิชัย จะนับถือนิกายเถรวาท
ส่วนอาณาจักรศรีวิชัย นับถือนิกายมหายาน เป็นต้น

สำหรับการนับถือพระพุทธศาสนาในประเทศไทยนั้น สามชนแบ่งได้เป็น ๔ ยุค ดังนี้

ในรัชสมัยของพระเจ้าอโศกมหาราช กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ของอินเดียนั้น พระพุทธศาสนา
ได้รับการทำนุบำรุงจนมีความเจริญรุ่งเรืองอย่างมาก พระราชกรณียกิจที่สำคัญประการหนึ่ง
ของพระองค์ คือ ทรงจัดให้มีการสังคายนาพระธรรมวินัยขึ้นเป็นครั้งที่ ๓ ซึ่งหลังจากเสร็จสิ้น
การสังคายนาครั้งนี้แล้ว พระองค์ได้ส่งคณะสมณทูตให้เดินทางไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา
ยังดินแดนต่าง ๆ รวม ๙ สาย คือ

- สายที่ ๑ มีพระมัทสนติกเถระเป็นหัวหน้าไปแคว้นแคชเมียร์และคันธาระ
- สายที่ ๒ มีพระมหาเทวเถระเป็นหัวหน้าไปมณฑลทากิตใต้ของแม่น้ำโคธาวารี
- สายที่ ๓ มีพระรักขิตตเถระเป็นหัวหน้าไปนวาสิประเทศ
- สายที่ ๔ มีพระโยนกธัมมรักขิตตเถระเป็นหัวหน้าไปในอปรนตชนบท
- สายที่ ๕ มีพระมหาธัมมรักขิตตเถระเป็นหัวหน้าไปมหารัฐประเทศ
- สายที่ ๖ มีพระมหารักขิตตเถระเป็นหัวหน้าไปโยนกประเทศ
- สายที่ ๗ มีพระมัทธมเถระเป็นหัวหน้าไปทิววันตประเทศ
- สายที่ ๘ มีพระโสณเถระและพระอุตตรเถระเป็นหัวหน้าไปยังดินแดนสุวรรณภูมิ
- สายที่ ๙ มีพระมหินทรเถระเป็นหัวหน้าไปทวิปลังกา

สันนิษฐานว่าพระโสณเถระและพระอุตตรเถระได้เดินทางมาเผยแผ่พระพุทธศาสนา
ยังดินแดนสุวรรณภูมิซึ่งรวมถึงดินแดนอันเป็นที่ตั้งของประเทศไทยในปัจจุบันช่วงก่อนปีค.ศ ๕๐๐
โดยสังเกตได้จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์สมัยทวารวดีที่ขุดพบบริเวณภาคกลางของไทย
เช่น สถูป เจดีย์ ธรรมจักรศิลาที่บึงขวางหมอบ รวมทั้งพระพุทธรูปที่ปรากฏในดินแดนแถบนี้
ล้วนเป็นศิลปกรรมอินเดียสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชทั้งสิ้น สำหรับอาณาจักรแรกในดินแดน
ที่เป็นที่ตั้งของประเทศไทยปัจจุบันที่ได้รับอิทธิพลของพระพุทธศาสนา คือ อาณาจักรทวารวดี
(สันนิษฐานว่าศูนย์กลางอยู่บริเวณภาคกลางของประเทศไทยในปัจจุบันโดยนับถือพระพุทธศาสนา
นิกายเถรวาท

ภาพที่ ๑.๑ ธรรมจักรศิลาที่บึงขวางหมอบ

ที่มา : [http://www.thaigoodview.com/
files/u90476/TAVA03.jpg](http://www.thaigoodview.com/files/u90476/TAVA03.jpg)

ยุคมหายาน

ประมาณ พ.ศ. ๑๓๐๐ อาณาจักร
ศรีวิชัยเรืองอำนาจมาก มีอิทธิพลครอบคลุม
พื้นที่ทางคาบสมุทรตอนใต้ ตลอดจนหมู่เกาะ
ชวาและสุมาตรา กษัตริย์ศรีวิชัยทรงนับถือ
และอุปถัมภ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนา
นิกายมหายานให้แพร่หลายไปทั่วคาบสมุทร
ภาคใต้ ดังมีหลักฐาน เช่น พระโพธิสัตว์
อวโลกิเตศวรสำริด เจดีย์พระบรมธาตุไชยา
จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นต้น

ต่อมาประมาณ พ.ศ. ๑๕๕๐
สมัยพระเจ้าสุริยวรมันที่ ๒ แห่งอาณาจักร
ขอมเรืองอำนาจ ได้ทรงแผ่ขยายอิทธิพล
ทางการเมืองและพระพุทธศาสนานิกายมหายานมายังเมืองละโว้ ซึ่งนับถือพระพุทธศาสนา
นิกายเถรวาทและศาสนาพราหมณ์-ฮินดูอยู่ก่อนแล้ว ส่งผลให้การนับถือศาสนาในเมืองละโว้
มีการผสมกันระหว่างพระพุทธศาสนานิกายเถรวาท นิกายมหายาน และศาสนาพราหมณ์ฮินดู
ดังมีหลักฐานสำคัญ เช่น พระปรางค์สามยอด วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ และพระปรางค์สามยอด
ในจังหวัดลพบุรี

ภาพที่ ๑.๒ พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรสำริด

ที่มา : [https://i.pinimg.com/originals/2a/0b/96/](https://i.pinimg.com/originals/2a/0b/96/2a0b96b39ca4b916c539587cbb3f0d85.jpg)

2a0b96b39ca4b916c539587cbb3f0d85.jpg

ภาพที่ ๑.๓ พระปรางค์สามยอด จังหวัดลพบุรี

ที่มา : <http://www.traave.com/wp-content/uploads/Phra-Prang-Sam-Yot.jpg>

ยุคเถรวาทแบบพุกาม

ประมาณ พ.ศ. ๑๖๐๐ สมัยพระเจ้าอโนรุธมหาราชแห่งอาณาจักรพุกาม ซึ่งนับถือพระพุทธศาสนาเถรวาท ได้ทรงแผ่อิทธิพลเข้ามายังล้านนา ส่งผลให้พระพุทธศาสนาเถรวาทแบบพุกามได้เจริญรุ่งเรืองขึ้นทางตอนเหนือของไทย หลักฐานสำคัญทางโบราณคดีที่พบในดินแดนแถบนี้ ได้แก่ เจดีย์วัดเจ็ดยอด จังหวัดเชียงใหม่ ที่สร้างเลียนแบบเจดีย์พุทธคยาในอินเดีย และเจดีย์ที่วัดเชียงมั่น จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้รับอิทธิพลทางศิลปะแบบพุกาม คือเป็นเจดีย์ที่มีฐานสูงแบบเรือนธาตุ มีซุ้มจระนำประดับทั้งสี่ด้าน และมีหลังคาซ้อนกันเป็นชั้นเป็นต้น

ภาพที่ ๑.๔ เจดีย์วัดเจ็ดยอด จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา : <http://www.chin54.com/wp-content/uploads/2016/09/108.jpg>

ภาพที่ ๑.๕ เจดีย์วัดเชียงมั่น จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา : <http://www.finearts.go.th/fad8/images/fad8/-02.jpg>

ยุคเถรวาทแบบลังกาวงศ์

ใน พ.ศ. ๑๖๙๖ พระเจ้าปรากรมพามหาราช กษัตริย์แห่งลังกา ได้ทรงทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา โดยรวมพระสงฆ์เป็นนิกายเดียวกัน และโปรดเกล้าฯ ให้มีการสังคายนาพระธรรมวินัย ครั้งที่ ๓ ขึ้น ทำให้พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองมาก มีพระสงฆ์จากดินแดนสุวรรณภูมิเดินทางไปศึกษาพระพุทธศาสนาที่ลังกา แล้วนำกลับมาเผยแผ่ในดินแดนของตนเป็นจำนวนไม่น้อยสำหรับประเทศไทย พระพุทธศาสนาแบบลังกาวงศ์นี้เป็นต้นแบบที่คนไทยยอมรับและนับถือสืบกันมาเป็นเวลาหลายสมัยจนกลายเป็นศาสนาประจำชาติในปัจจุบัน ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

สมัยสุโขทัย

ในช่วง พ.ศ. ๑๘๒๐ พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงทราบกิตติศัพท์การประพุดิเคร่งครัดพระวินัยของพระสงฆ์ในเมืองนครศรีธรรมราช ที่นับถือพระพุทธศานานิกายเถรวาทแบบลังกาวงศ์ จึงโปรดเกล้าฯ ให้นิมนต์พระสังฆราชจากเมืองนครศรีธรรมราชขึ้นมาเทศนาสั่งสอนประชาชนที่กรุงสุโขทัย ปรากฏว่าพระพุทธศานานิกายเถรวาทแบบลังกาวงศ์นี้ เป็นที่เคารพนับถือของชาวเมืองสุโขทัยเป็นอย่างยิ่ง ส่งผลให้ลัทธิมหายานค่อย ๆ เสื่อมสูญไป

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงการนับถือพระพุทธศาสนาแบบเถรวาทมีมากมาย อาทิ วัดมหาธาตุ ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่ ที่พระยาเลอไทย กษัตริย์สุโขทัยทรงบูรณปฏิสังขรณ์ขึ้น โดยมีรูปแบบสถาปัตยกรรมแบบสุโขทัยอย่างชัดเจน แสดงถึงการนับถือพระพุทธศานานิกายเถรวาทแบบลังกาวงศ์ของอาณาจักรสุโขทัย นอกจากนี้ยังมีวรรณคดีพระพุทธศาสนาที่สำคัญของไทยเรื่อง เถภูมิกถาหรือไตรภูมิพระร่วงก็กำเนิด ขึ้นในสมัยนี้ โดยเป็นบทพระราชนิพนธ์ของพระยาลิไทย กษัตริย์องค์ที่ ๖ ของสุโขทัย

ภาพที่ ๑.๖ เจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ วัดมหาธาตุ จังหวัดสุโขทัย
ที่มา : <https://i.ytimg.com/vi/PXWpZHzm4xo/maxresdefault.jpg>

สมัยล้านนา

เมื่อ พ.ศ. ๑๙๑๓ พระเจ้าเกือนา
กษัตริย์แห่งล้านนาได้ทรงส่งพระราชทูต
มาอาราธนาพระสังฆราชสุมนเถระจาก
พระยาสิทธิชัยขึ้นไปล้านนา อันเป็นการเริ่มต้น
พระพุทธศาสนาแบบลังกาวงศ์ในดินแดน
ภาคเหนือของไทยตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา
ดังมีหลักฐานมากมาย อาทิ เจดีย์ที่วัดสวนดอก
พระธาตุดอยสุเทพ และเกิดวรรณคดีต่าง ๆ
ทางพระพุทธศาสนา อาทิ มังคลัตถปิณี
จักรวาลทีปนี เป็นต้น

สมัยอยุธยา

ชาวอยุธยานับถือพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทมาแต่เดิม เพราะมีเขตแดน
ติดกับสุโขทัย ทำให้พระพุทธศาสนาเผยแผ่ถึงกัน พระสงฆ์อยุธยายังได้เดินทางไปศึกษา
พระพุทธศาสนาที่ลังกา จน พ.ศ. ๒๒๙๖ พระพุทธศาสนาในลังกาถึงจุดเสื่อม พระเจ้ากิตติธิราชสิงห์
กษัตริย์ลังกาจึงทรงส่งพระราชสาส์นมาถวายพระเจ้าอู่หัวบรมโกศ เพื่อทูลขอพระสงฆ์อยุธยา
ไปบวชให้ชาวสิงหล ซึ่งได้ทรงส่งพระอุปาสีและ
พระอริยมุนีเป็นหัวหน้าคณะสงฆ์ จำนวน ๕ รูป
เดินทางไปยังลังกานับจากนั้นมาพระพุทธศาสนา
ในลังกาจึงได้เจริญขึ้นเป็นลำดับ และทำให้
เกิดเป็นนิกายอุบาลีวงศ์ หรือสยามวงศ์ตั้งมั่น
อยู่ในลังกาจนถึงทุกวันนี้

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ
ในสมัยอยุธยา อาทิ วัดพระศรีสรรเพชญ์
วัดหน้าพระเมรุ วัดราชบูรณะ รวมทั้งเกิด
วรรณคดีพระพุทธศาสนาที่สำคัญหลายเรื่อง
อาทิ มหาชาติคำหลวง พระมาลัยคำหลวง
สมุทรโฆษคำฉันท์ เป็นต้น

ภาพที่ ๑.๗ เจดีย์วัดสวนดอก จังหวัดเชียงใหม่
ที่มา : <https://upload.wikimedia.org/wikipedia>

ภาพที่ ๑.๘ เจดีย์ ๓ องค์ที่วัดพระศรีสรรเพชญ์
ที่มา : <https://upload.wikimedia.org/wikipedia>

สมัยธนบุรี

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้ทรงฟื้นฟูพระพุทธศาสนาที่เสื่อมโทรม เพราะภัยสงครามในคราวเสียกรุงศรีอยุธยา เมื่อ พ.ศ. ๒๓๑๐ โดยโปรดเกล้าฯ ให้นิมนต์พระสงฆ์ที่หลบหนีภัยสงครามไปยังที่ต่าง ๆ ให้กลับเข้ามาจำพรรษาอยู่ที่วัดเหมือนเดิม และให้มีการประชุมสงฆ์ คัดเลือกพระสงฆ์ที่มีภูมิธรรมสูงขึ้นเป็นพระสังฆราช ซึ่งในที่สุดได้มีมติให้พระอาจารย์ดี วัดประดู่กรุงศรีอยุธยา เป็นสมเด็จพระสังฆราชองค์แรกของธนบุรี

นอกจากนี้ ยังโปรดเกล้าฯ ให้ขอเยี่ยงพระไตรปิฎกสยามวงศ์ฉบับสมบุรณ์จากทางเหนือ และนครศรีธรรมราชมาคัดลอกให้เป็นต้นฉบับหลวง เพื่อรักษาหลักธรรมไว้ให้มั่นคง

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ยังทรงปฏิสังขรณ์พระอารามสำคัญและโปรดเกล้าฯ ให้สมโภชวัดพระมหาธาตุ เมืองนครศรีธรรมราชให้เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาในภาคใต้ ตลอดจนทรงสร้างวัดในกรุงธนบุรี วัดที่ทรงสร้างมีเพียงวัดเดียว คือ วัดบางยี่เรือเหนือ (วัดราชคฤห์วรวิหาร) ส่วนวัดที่ทรงปฏิสังขรณ์ คือ วัดบางหว้าใหญ่ วัดแจ้ง วัดบางยี่เรือใต้ และวัดหงส์

ภาพที่ ๑.๙ วัดราชคฤห์วรวิหาร
ที่มา : <https://commons.wikimedia.org>

ภาพที่ ๑.๑๐ วัดอรุณราชวราราม หรือเดิมชื่อวัดแจ้ง
ที่มา : <http://updatetoday.in.th/wp-content/uploads/2017/12/ara.png>

สมัยรัตนโกสินทร์

พระพุทธศาสนาในสมัยรัตนโกสินทร์เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่รับสืบทอดมาจากอยุธยาและธนบุรี พระมหากษัตริย์และประชาชนเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาโดยพระพุทธศาสนาได้หยั่งรากลึกในสังคมสมัยรัตนโกสินทร์อย่างมั่นคง พระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ทรงเป็นอัครอุปถัมภ์ของพระพุทธศาสนาตลอดมา เช่น

รัชกาลที่ ๑

ภาพที่ ๑.๑๑ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

ที่มา : <https://54040733m.wordpress.com>

เหตุการณ์ทางด้านพระพุทธศาสนาที่สำคัญ

ทรงสร้างวัดพระศรีรัตนศาสดาราม และทรงปฏิสังขรณ์วัดสุทัศนเทพวรารามโปรดเกล้าฯ ให้สังคายนาครั้ง ๙ มีการแต่งและแปลคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา เช่น ไตรภูมิโลกวิณีจัญยกถา รัตนพิมพวงศ์ สังคีตยวงศ์ มหาวงศ์ เป็นต้น

รัชกาลที่ ๒

ภาพที่ ๑.๑๒ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

ที่มา : <https://54040733m.wordpress.com>

เหตุการณ์ทางด้านพระพุทธศาสนาที่สำคัญ

ทรงฟื้นฟูประเพณีวิสาขบูชา ทรงส่งพระสงฆ์ไปสืบพระพุทธศาสนายังลังกา
ทรงสร้างพระวิหารหลวงวัดสุทัศน์ฯ ทรงสละบ้านประตู่ไม้ประดับพระวิหาร ทรงให้หล่อ
พอกพระเศียรและต่อนิ้วพระหัตถ์พระศรีศากยมุนี ซึ่งเดิมสั้นยาวไม่เท่ากัน ให้ยาวเสมอกัน

รัชกาลที่ ๓

ภาพที่ ๑.๑๓ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
ที่มา : <https://54040733m.wordpress.com>

เหตุการณ์ทางด้านพระพุทธศาสนาที่สำคัญ

โปรดเกล้าฯ ให้ราชบัณฑิตแต่งและจารึกสรรพวิทยาและทรงให้สร้างพระนอนยาว ๔๙ เมตร ไว้ที่วัดพระเชตุพนฯ มีการแต่งวรรณคดีพระพุทธศาสนา เช่น ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก ปฐมสมโพธิกเสตรพลีศัพท์คำฉันท์ โปรดเกล้าฯ ให้ชะลอพระพุทธชินสีห์จากพิษณุโลกมาประดิษฐานที่วัดบวรนิเวศวิหาร

รัชกาลที่ ๔

ภาพที่ ๑.๑๔ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ที่มา : <https://54040733m.wordpress.com>

เหตุการณ์ทางด้านพระพุทธศาสนาที่สำคัญ

เมื่อยังทรงเป็นเจ้าฟ้ามงกุฎ ทรงผนวชเป็นภิกษุ ทรงมีพระฉายานามว่า “วชิรญาณโณ” ทรงเลื่อมใสในวัตรปฏิบัติของพระรามัญวงศ์ จึงทรงอุปสมบทใหม่ ภายหลังมีผู้บวชตามมาก จึงทรงตั้งเป็นนิกายใหม่เรียกว่า ธรรมยุติกนิกาย ทรงคิดสร้างพระพุทธรูปที่มีพุทธลักษณะใกล้เคียงกับมนุษย์มากขึ้น เช่น พระนิรันตราย โปรดเกล้าฯ ให้มีพิธีมาฆบูชาขึ้นเป็นครั้งแรก

รัชกาลที่ ๕

ภาพที่ ๑.๑๕ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ที่มา : <https://54040733m.wordpress.com>

เหตุการณ์ทางด้านพระพุทธศาสนาที่สำคัญ

ทรงวางรูปแบบการศึกษาคณะสงฆ์ใหม่เป็นแผนกนักธรรมและแผนกบาลี
ทรงสถาปนาสถาบันการศึกษาสงฆ์ชั้นสูง คือ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
สำหรับการศึกษาคณะสงฆ์มหานิกาย และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
สำหรับคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกาย ทรงให้จัดพิมพ์พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย แทนการคำ
ลงในใบลานเป็นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๑

รัชกาลที่ ๖

ภาพที่ ๑.๑๖ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ที่มา : <https://54040733m.wordpress.com>

เหตุการณ์ทางด้านพระพุทธศาสนาที่สำคัญ

ทรงพระราชนิพนธ์วรรณคดีพระพุทธศาสนา เช่น พระพุทธเจ้าตรัสรู้อะไร
มงคลสูตรคำฉันท์ จดหมายเหตุเรื่องพระภิกษุอุปัฏฐาก เป็นต้น โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยน
ร.ศ. (รัตนโกสินทร์ศก) เป็น พ .ศ. เพื่อยกย่องพระพุทธศาสนา ทรงปฏิสังขรณ์
และพระราชทานนามพระพุทธรูปยืนที่พบที่เมืองศรีสัตนาแลยว่า “พระร่วงโรจนฤทธิ์”

รัชกาลที่ ๓

ภาพที่ ๑.๑๗ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
ที่มา : <https://54040733m.wordpress.com>

เหตุการณ์ทางด้านพระพุทธศาสนาที่สำคัญ

ทรงผนวชและทรงจำพรรษาที่วัดบวรนิเวศวิหาร โดยทรงมีพระฉายานามว่า “ปชาธิโป” โปรดเกล้าฯ ให้จัดพิมพ์พระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐ และทรงให้มีการจัดประพจน์หนังสือสอนพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชน

รัชกาลที่ ๘

ภาพที่ ๑.๑๘ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล

พระอัฐมรามาธิบดินทร

ที่มา : <https://54040733m.wordpress.com>

เหตุการณ์ทางด้านพระพุทธศาสนาที่สำคัญ

มีการแปลพระไตรปิฎกเป็นสำนวนธรรมดาและสำนวนเทศนา เรียกว่า
“พระไตรปิฎกเทศนาฉบับหลวง ” มีการออกพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ .ศ. ๒๔๘๔
ซึ่งแบ่งการปกครองคณะสงฆ์เป็นประชาธิปไตยตามแบบการปกครองประเทศ

รัชกาลที่ ๙

ภาพที่ ๑.๑๙ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ที่มา : <http://img.sportringside.com/userfiles/images/001.jpg>

เหตุการณ์ทางด้านพระพุทธศาสนาที่สำคัญ

ทรงออกผนวช โดยมีพระฉายานามว่า "ภูมิพล" มีการบัญญัติกฎหมายคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ กำหนดให้สมเด็จพระสังฆราชเป็นประมุขฝ่ายพุทธจักร มีการสร้างวัดไทยขึ้นในต่างประเทศ และประเทศไทยกลายเป็นศูนย์กลางในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของโลก

แบบฝึกหัดที่ ๑.๓

คำชี้แจง

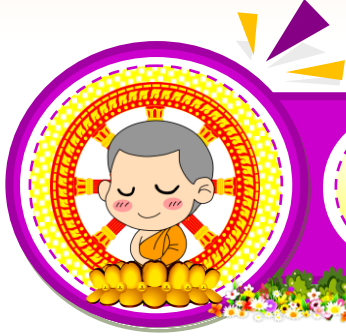
ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) หน้าข้อที่ผิด
และทำเครื่องหมาย (✓) หน้าข้อที่ถูกต้อง (๑๐ คะแนน)

*****

- (.....) ๑. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชแบ่งออกเป็น ๙ สาย
- (.....) ๒. การเผยแพร่พระพุทธศาสนายังดินแดนสุวรรณภูมิมีพระมหาเถระเป็นสมณทูต
- (.....) ๓. ในปี พ.ศ. ๑๕๕๐ สมัยพระเจ้าสุริยวงษ์ที่ ๒ แห่งอาณาจักรขอมเรื่องอำนาจ
ได้ทรงแผ่ขยายอิทธิพล ทหารการเมืองและพระพุทธศาสนานิกายมหายาน
มายังเมืองละโว้
- (.....) ๔. เจดีย์ที่วัดเชียงมั่น จังหวัดเชียงใหม่ เป็นเจดีย์ที่สร้างเลียนแบบเจดีย์พุทธคยา
ในอินเดีย
- (.....) ๕. พระพุทธศาสนาเผยแผ่เข้าสู่อาณาจักรสุโขทัยในสมัยพระมหาธรรมราชาที่ ๑
- (.....) ๖. พระพุทธศาสนาเจริญสูงสุดในอาณาจักรล้านนาสมัยพระเจ้ากือนา
- (.....) ๗. อยุธยารับเอาความเชื่อทางพระพุทธศาสนามาจากอาณาจักรล้านนา
- (.....) ๘. พระพุทธศาสนาที่เผยแผ่ในประเทศไทยชื่อนิกายมหายาน
- (.....) ๙. ความเสื่อมโทรมของพระพุทธศาสนาในสมัยธนบุรีเกิดจากการถูกพม่ารุกราน
- (.....) ๑๐. พระพุทธศาสนาในสมัยรัตนโกสินทร์เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่รับสืบทอดมาจากอยุธยา
และธนบุรี

แบบฝึกหัดที่ ๑.๔

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเติมข้อความลงในช่องว่างต่อไปนี้
ให้มีความสมบูรณ์ (๑๕ คะแนน)

*****

๑. พระพุทธศาสนาถือกำเนิดในประเทศ.....มีความเจริญรุ่งเรืองสูงสุดในสมัย.....ได้มีการส่งสมณทูตไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา ๙ สาย
๒. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาส่วนใหญ่ไปเผยแผ่ดินแดนชมพูทวีป (อินเดีย) โดยพระโสณเถระ และพระอุตตรเถระเป็นหัวหน้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนายังดินแดน.....พระมหินทรเถระเป็นหัวหน้าไปเผยแผ่พระพุทธศาสนายังดินแดน.....
๓. ในช่วง พ.ศ. ๑๘๒๐ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทรงโปรดเกล้าฯ ให้นิมนต์.....จากเมือง.....ที่นับถือพระพุทธศานานิกาย.....ขึ้นมาเทศนาสั่งสอนประชาชนที่กรุงสุโขทัย
๔. พระพุทธศาสนาในอาณาจักรอยุธยา เป็นลัทธิ.....โดยได้รับแบบอย่างมาจาก.....
๕. พระมหากษัตริย์ของอาณาจักรรัตนโกสินทร์ทรงเป็น.....ของทุกศาสนา โดยในสมัยรัชกาลที่ ๑ ได้ทรงโปรดให้มี.....รัชกาลที่ ๒ ทรงฟื้นฟู.....รัชกาลที่ ๔ ทรงตั้งนิกายใหม่เรียกว่า.....รัชกาลที่ ๕ ทรงสถาปนาสถาบันการศึกษาสงฆ์ชั้นสูงคือ.....สำหรับการศึกษาคณะสงฆ์มหานิกายและ.....สำหรับคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกาย

ให้นักเรียนพิจารณาศาสนสถานหรือศาสนวัตถุในภาพ
ว่าเป็นศิลปกรรมในยุคใด และมีชื่อเรียกว่าอะไร (๑๖ คะแนน)

*****

ยุค.....
ชื่อศาสนสถาน-ศาสนวัตถุในภาพ
.....

ยุค.....
ชื่อศาสนสถาน-ศาสนวัตถุในภาพ
.....

ยุค.....
ชื่อศาสนสถาน-ศาสนวัตถุในภาพ
.....

ยุค.....
ชื่อศาสนสถาน-ศาสนวัตถุในภาพ
.....

ยุค.....

ชื่อศาสนสถาน-ศาสนวัตถุในภาพ.....

ยุค.....

ชื่อศาสนสถาน-ศาสนวัตถุในภาพ.....

ยุค.....

ชื่อศาสนสถาน-ศาสนวัตถุในภาพ.....

ยุค.....

ชื่อศาสนสถาน-ศาสนวัตถุในภาพ.....

ตอนที่ ๓

ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย

ประชากรส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา จนมีคำกล่าวที่ว่า สังคมไทยเป็นสังคมพุทธ ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยส่วนใหญ่ ได้รับการหล่อหลอมจากพระพุทธศาสนา ทำให้คนไทย มีบุคลิกและนิสัยใจคอที่เป็นมิตร และมีน้ำใจ

พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อสังคมไทย นานัปการ แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงพระพุทธศาสนาในฐานะ เป็นศาสนาสำคัญของชาติไทย ในฐานะเป็นสถาบันหลัก ของสังคมไทย และในฐานะที่เป็นสภาพแวดล้อม ของสังคมไทย

ภาพที่ ๑.๒๐ วิถีชีวิตของชาวพุทธ
ที่มา : <http://www.kalyanamitra.org>

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาสำคัญของชาติไทย

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่คนไทยนับถือมากที่สุด สืบทอดกันมาเป็นเวลายาวนาน พระพุทธศาสนากับคนไทยได้มีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งในทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เพราะนับตั้งแต่ที่ชนชาติไทยมีประวัติศาสตร์อันชัดเจน ก็ปรากฏว่าชาวไทยได้นับถือพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่องตลอดมา ดังนั้น ไม่ว่าจะมองในแง่ใด พระพุทธศาสนาก็มีความสำคัญและมีอิทธิพลในฐานะเป็นศาสนาสำคัญของชาติไทย ดังนี้

๑. พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่คนไทยส่วนใหญ่อยอมรับนับถือ

พระพุทธศาสนาของคนไทยมีมาตั้งแต่อดีตสืบเนื่องจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะพระพุทธศาสนา เป็นศาสนาอันดับแรก ๆ ที่สังคมรู้จักและคุ้นเคย แม้ภายหลังจะมีศาสนาอื่นเผยแผ่เข้ามาบ้าง หรือแม้สังคมไทยจะเปิดกว้างให้มีการเผยแผ่ศาสนาต่าง ๆ ได้อย่างเสรี แต่ผู้คนส่วนใหญ่ ในสังคมไทยประมาณร้อยละ ๙๕ ก็ยังเลือกนับถือพระพุทธศาสนา

๒. พระพุทธศาสนาสอดคล้องกับลักษณะนิสัยของคนไทยชาติไทยเป็นชาติที่รัก
ความเป็นอิสระเสรี และมีความเป็นตัวของตัวเอง

พระพุทธศาสนาจัดว่าเป็นศาสนาแห่งอิสรภาพ จุดมุ่งหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนา
คือ วิมุตติ แปลว่า ความหลุดพ้น กล่าวคือ หลุดพ้นจากสิ่งผูกมัดบีบคั้นครอบงำ อันหมายถึง
ความเป็นอิสระในการประพฤติปฏิบัติ ตามหลักพระพุทธศาสนา จึงเป็นการดำเนินในแนวทาง
ของความเป็นอิสระ เพื่อความเป็นอิสระทุกขั้นตอน ดังมีพระพุทธพจน์แสดงหลักการ
ของพระพุทธศาสนาในเรื่องนี้ไว้ว่า

๓. พระมหากษัตริย์ไทยทรงเป็น

พุทธมามกะ พระมหากษัตริย์ไทยในอดีต
จนถึงปัจจุบันทุกพระองค์ ทรงเป็นพุทธมามกะ
ตามขัตติยราชประเพณี ทุกพระองค์ทรงมีศรัทธา
ยึดมั่นในพระพุทธศาสนาและเมื่อถึงเวลาเหมาะสม
พระองค์จะเสด็จออกผนวชตามโบราณราชประเพณี
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งเป็น
กฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ ได้บัญญัติ
ให้พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ(มาตรา๙)
อันแสดงว่าพระประมุขของชาติทรงเป็น
พุทธศาสนิกชน เหมือนกับประชาชนส่วนใหญ่
ในประเทศ

๔. ประเทศไทยกำหนดให้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเป็นวันหยุดราชการ

และนับปีเป็นพุทธศักราช เพื่อยกย่องเชิดชูพระพุทธศาสนาและยังกำหนดให้วันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาเป็นวันหยุดราชการ อันได้แก่ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา และวันเข้าพรรษา รวมทั้งยังกำหนดให้วันสำคัญในชีวิตของตน เช่น วันเกิด วันขึ้นบ้านใหม่ และวันมงคลอื่น ๆ มีความผูกพันกับพระพุทธศาสนา นอกจากนี้ยัง กำหนดให้เทศกาลสำคัญทางพระพุทธศาสนาเป็นช่วงเวลาแห่งการทำความดี เช่น การลด ละ เลิก ความประพฤติเสียหายในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา เป็นต้น

ลด ละ เลิกสุรา พากรอบครัวเป็นสุข

เนื่องในวันงดสุราแห่งชาติ ๒๕๖๑

ศูนย์ปรึกษาปัญหาสุรา

ด้วยความปรารถนาดีจากกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
องค์การบริหารส่วนตำบลอ้อมเกร็ด

ภาพที่ ๑.๒๒ จีริงดเหล้า-เลิกเหล้าเข้าพรรษา

ที่มา : http://aomkred.go.th/public/news_upload/backend/pics_313_1.jpg

พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันหลักของสังคมไทย

สถาบันหลักทางสังคมของไทย ได้แก่ สถาบันชาติ สถาบันศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นโครงสร้างอันแข็งแกร่งในการค้ำจุนสังคมไทยให้ดำรงอยู่ได้ โดยการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ในที่นี้สถาบันศาสนา หมายถึง พระพุทธศาสนา ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังนี้

๑. พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันคู่ชาติไทย พระพุทธศาสนาได้เผยแผ่เข้ามาในดินแดนสุวรรณภูมิอันเป็นที่ตั้งของประเทศไทยในปัจจุบัน นับตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ ๓-๕ ของคนไทย ล้วนสืบทอดพระพุทธศาสนาไว้ตั้งแต่สมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัยธนบุรี จนมาถึงสมัยรัตนโกสินทร์ไว้อย่างมั่นคง จึงกล่าวได้ว่าพระพุทธศาสนาเป็นสถาบันคู่ชาติไทยมาโดยตลอด

๒. พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันคู่พระมหากษัตริย์ไทย พระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ทรงเป็นพุทธมามกะ ยึดมั่นในพระรัตนตรัย ได้ทรงออกผนวชเพื่อศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และนำหลักธรรมที่ได้ศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการปกครองประเทศ และพลานุภาพของพระองค์

๓. พระมหากษัตริย์ไทยทรงเป็นองค์อัครศาสนูปถัมภก พระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ทรงดำรงฐานะองค์อัครศาสนูปถัมภก ทรงมีพระราชภารกิจในการอุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนา เช่น ทรงสร้างพระอารามประจำรัชกาล ทรงปฏิสังขรณ์วัดและปูชนียสถาน ทรงอุปถัมภ์การศึกษา และการปฏิบัติของคณะสงฆ์ ทรงยกย่องพระสงฆ์ผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ให้ดำรงสมณศักดิ์ตามความสามารถและความเหมาะสม และทรงวางพระองค์ให้เป็นแบบอย่างของพุทธศาสนิกชนที่ดี

๔. รัฐบาลส่งเสริมสนับสนุนพระพุทธศาสนา เมื่อประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตย พระราชอำนาจและพระราชภารกิจหลายประการในการอุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนาของพระมหากษัตริย์แต่เดิม ได้มอบหมายให้รัฐบาลทำหน้าที่สืบแทนต่อไป เพราะฉะนั้นรัฐบาลจึงมีหน้าที่โดยตรงที่จะอุปถัมภ์พระพุทธศาสนาทั้งด้านการศึกษา และด้านการปฏิบัติพระศาสนา โดยกำหนดเป็นนโยบายที่เด่น และปฏิบัติให้บรรลุผลตามนโยบายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้โดยการดำเนินงานผ่านทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นต้น

พระพุทธศาสนาเป็นสภาพแวดล้อมที่กว้างขวางและครอบคลุมสังคม

คนไทยส่วนใหญ่ภายในสังคมไทยเป็นชาวพุทธโดยกำเนิด ไม่ต้องมีการประกาศ เพราะวิถีชีวิตของคนไทยได้รับการผสมผสานกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระพุทธศาสนา มาทุกยุคทุกสมัย สภาพแวดล้อมรอบตัวทั้งทางกายภาพและสภาพแวดล้อมทางสังคม ส่วนใหญ่มักได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ตั้งแต่เกิดจนตาย คนไทยส่วนใหญ่ก็ต้องสัมผัสกับพระพุทธศาสนามากหรือน้อยบ้างตามโอกาส ดังนั้นพระพุทธศาสนา จึงเป็นสภาพแวดล้อมที่กว้างขวางและครอบคลุมสังคมไทยอย่างแท้จริง ด้วยเหตุผลดังนี้

๑. มีวัดและสำนักสงฆ์มากมายทั่วประเทศ

จากสถิติ พ.ศ.๒๕๕๒ ในประเทศไทยมีวัดประมาณ ๓๕,๒๓๗/๑ วัด และสำนักสงฆ์ อีกจำนวนมาก มีพระภิกษุและสามเณร ประมาณ ๓๒๒,๐๐๐ รูป ไม่นับพระภิกษุสามเณร ผู้บวชชั่วคราว ทุกหมู่บ้านมีวัดประจำหมู่บ้าน แม้เมื่อจะก่อตั้งหมู่บ้านขึ้นใหม่ก็นิยมสร้างวัดไว้ เป็นสถานที่บำเพ็ญบุญทางพระศาสนาด้วย วัดจึงนับเป็น “ศูนย์กลาง” ของสังคมไทยส่วนใหญ่ มาแต่อดีตถึงปัจจุบัน

ภาพที่ ๑.๒๓ วัดที่สำคัญในจังหวัดน่าน

ที่มา : <https://www.pailaew.com>

๒. มีปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุมากมาย

เหตุที่วัดเป็นสภาพแวดล้อมที่ครอบคลุมสังคมไทยทั่วไป จึงมีปูชนียสถาน และปูชนียวัตถุสำคัญ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาประดิษฐานเก็บรักษาอยู่มากมาย เช่น พระบรมธาตุไชยา พระปฐมเจดีย์ พระธาตุคอกยสุเทพ พระพุทธรูป ตู้พระไตรปิฎก วิหาร เป็นต้น

๓. ประเพณีพิธีกรรมต่าง ๆ ของคนไทย

มาจากพระพุทธศาสนาโดยตรง เช่น ประเพณีการอุปสมบท ประเพณีวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ประเพณีทอดผ้าป่า ประเพณีทอดกฐิน และคติบางอย่างก็นำเอาแนวคิดทางพระพุทธศาสนาไปปรับใช้ให้ผสมผสานกลมกลืน เช่น การตั้งชื่อ โขนผมไฟ ขึ้นบ้านใหม่ ทำบุญอายุ งานศพ ถ้าไม่มีพระพุทธศาสนา ประเพณีพิธีกรรมเหล่านี้อาจเป็นไปในรูปแบบอื่น นอกจากนี้จิตใจของคนไทยส่วนใหญ่ก็อาจขาดการขัดเกลาหรือมิได้ถูกหล่อหลอม ให้มีลักษณะเป็นคนไทยอย่างที่เห็นเป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ก็ได้

๔. ลักษณะนิสัยและมารยาทของคนไทยส่วนใหญ่มีรากฐานจากพระพุทธศาสนา

คนไทยได้รับการยกย่องจากชาวต่างชาติว่าเป็นคนที่มีลักษณะนิสัยดีงาม เช่น มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ น้ำใจ เมตตา กรุณา เกรงใจ พร้อมใช้ภัยคนอื่นเสมอ ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นต้น คนไทยมีคำพูดติดปาก คือ “ไม่เป็นไร” อันหมายถึง ไม่ถือโทษ ไม่อาฆาตมาดร้าย ให้อภัยอยู่เสมอ ลักษณะนิสัยเหล่านี้ล้วนหล่อหลอมมาจากพระพุทธศาสนา อันเป็นสภาพแวดล้อมที่ครอบคลุมสังคมไทยอย่างกว้างขวาง ด้วยกิริยามารยาทนั้น คนไทยมีกิริยามารยาทเรียบร้อย นุ่มนวล การไหว้ การกราบ มารยาทในการต้อนรับ การแต่งกาย ตลอดจนจริยวัตรของคนไทย ล้วนได้รับการชื่นชมจากทั่วโลก ทั้งนี้มารยาทเหล่านี้ล้วนมีพื้นฐานมาจากหลัก ธรรม คำสอนทางพระพุทธศาสนา เช่น หลักการวชิรธรรม หลักการปฏิสังขาร เป็นต้น

แบบฝึกหัดที่ ๑.๖

คำชี้แจง

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ (๕ คะแนน)

*****

๑. บอกเหตุผลที่คนไทยส่วนใหญ่ในสังคมไทยนับถือพระพุทธศาสนาประมาณร้อยละ ๙๕
มาอย่างน้อย ๒ ข้อ

---

๒. ประเทศไทยได้กำหนดให้วันที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาเป็นวันหยุดราชการ คือวันใดบ้าง

---

๓. สถาบันหลักตามโครงสร้างของสังคมไทยที่มีส่วนช่วยค้ำจุนให้สังคมไทยและชาติไทย
ดำรงอยู่มาจนถึงปัจจุบันประกอบด้วยสถาบันใดบ้าง

---

๔. “พระมหากษัตริย์ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก” หมายความว่าอย่างไร

---

๕. ประเพณีพิธีกรรมของคนไทยที่มาจากพระพุทธศาสนาโดยตรง ได้แก่อะไรบ้าง

ให้นักเรียนระบุเอกลักษณ์เฉพาะของคนไทยที่ได้รับการหล่อหลอมมาจากพระพุทธศาสนาลงในแผนผังให้ถูกต้อง (๕ คะแนน)

*****

อุปนิสัย	มารยาท
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

ประเพณีวัฒนธรรม
.....
.....
.....
.....

๑. แบบทดสอบเป็นแบบเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๑๕ ข้อ ข้อละ ๑ คะแนน
๒. ใช้เวลาในการทดสอบ ๑๕ นาที
๓. ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท(X) ทับตัว ก ข ค หรือ งลงในกระดาษคำตอบที่แจกให้

*****

๑. พระเถระที่มีบทบาทในการนำพระพุทธศาสนาเข้ามาเผยแผ่ยังดินแดนสุวรรณภูมิคือข้อใด
  - ก. พระโสณเถระและพระอุตตรเถระ
  - ข. พระโสณเถระและพระมหินทรเถระ
  - ค. พระมหาเทวเถระและพระมหารักขิตเถระ
  - ง. พระโยนกธัมมรักขิตเถระและพระอุตตรเถระ
๒. หลักฐานใดที่ขุดพบในเขตภาคกลางของไทย ซึ่งเป็นการแสดงถึงความเจริญของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย
  - ก. พระไตรปิฎก
  - ข. พระพุทธรูปโบราณ
  - ค. โบราณสถานที่เก่าแก่
  - ง. ธรรมจักรศิลาที่บึงกาฬ
๓. การฟื้นฟูพระพุทธศาสนาในสมัยธนบุรีได้กระทำโดยวิธีการใด
  - ก. การสังคายนาพระไตรปิฎก
  - ข. การตั้งหัวหน้าคณะสงฆ์หรือพระสังฆราช
  - ค. การสร้างวัดไทยขึ้นมาใหม่หลังถูกพม่าทำลาย
  - ง. การจัดการขึ้นเด็ดขาดกับพระสงฆ์ที่ปฏิบัติตนนอกกลุ่มนิกาย

๔. พระพุทธศาสนาในอาณาจักรล้านนาได้รับอิทธิพลมาจากอาณาจักรใด

- ก. อาณาจักรขอม
- ข. อาณาจักรพูนัน
- ค. อาณาจักรสุโขทัย
- ง. อาณาจักรล้านช้าง

๕. พุทธศาสนิกายมหายานมีความเจริญรุ่งเรืองในอาณาจักรโบราณใดของไทย

- ก. อาณาจักรขอม
- ข. อาณาจักรพูนัน
- ค. อาณาจักรศรีวิชัย
- ง. อาณาจักรล้านนา

๖. พระมหากษัตริย์พระองค์ใดของอาณาจักรอยุธยาที่ทรงส่งคณะสงฆ์ไปวางพื้นฐาน
ของพระพุทธศาสนาที่ลังกาจนมีความมั่นคงอีกครั้ง

- ก. พระบรมโกษฐ์
- ข. พระนเรศวรมหาราช
- ค. พระบรมไตรโลกนาถ
- ง. พระนารายณ์มหาราช

๗. พระพุทธศาสนาประดิษฐานที่กรุงสุโขทัยครั้งแรกในรัชสมัยของพระมหากษัตริย์พระองค์ใด

- ก. พญาลิไท
- ข. พ่อขุนบานเมือง
- ค. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
- ง. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช

๘. ข้อใด ไม่ใช่ ประโยชน์ของการสังคายนา

- ก. ทำให้เกิดพระไตรปิฎก
- ข. เกิดการตั้งหัวหน้าคณะสงฆ์หรือพระสังฆราชขึ้น
- ค. กำจัดและป้องกันพวกอลัชชีไม่ให้ปลอมเข้ามาบวช
- ง. สร้างความเข้าใจในพระธรรมวินัยให้ถูกต้องตรงกันในหมู่พุทธบริษัท

๙. ข้อใดมีความหมายตรงกับคำว่า “สังคายนา”

- ก. การจัดพิมพ์พระไตรปิฎก
- ข. การประชุมสงฆ์ทุก ๑๕ วัน
- ค. การแก้ไขปรับปรุงพระพุทธรูป
- ง. การรวบรวมพระธรรมวินัยเป็นหมวดหมู่

๑๐. สถานที่ใดคือสถานที่ในการทำสังคายนาครั้งแรกในประเทศไทย

- ก. วัดโพธาราม จังหวัดเชียงใหม่
- ข. เจดีย์วัดเจ็ดยอด จังหวัดเชียงใหม่
- ค. พระปรางค์สามยอด จังหวัดลพบุรี
- ง. วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร

๑๑. การทำสังคายนาครั้งที่ ๓ อยู่ในความอุปถัมภ์ของใคร

- ก. พระเจ้ากาฬโคก
- ข. พระเจ้าอโศกมหาราช
- ค. พระเจ้าวิภูคามเนอภัย
- ง. พระเจ้าเทวามันนีปิติสละ

๑๒. เหตุผลในข้อใดที่ทำให้มีการสังคายนาครั้งที่ ๑

- ก. มีเดียรฉัตรปลอมบวชกันมาก
- ข. พระสงฆ์แตกความสามัคคีกัน
- ค. สุภัททะกล่าววาจาดูหมิ่นพระพุทธองค์
- ง. พระภิกษุสงฆ์ส่วนมากประพฤติเหลวไหล

๑๓. “พระมหากษัตริย์มีพระพุทธศาสนาอยู่เคียงคู่ รวมทั้งเป็นหลักประกันว่าพระประมุข

ของชาติเป็นชาวพุทธ นับถือศาสนา ร่วมกับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ”

มีความสัมพันธ์กับข้อใด

- ก. พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ
- ข. พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันคู่ชาติไทย
- ค. รัฐบาลไทยส่งเสริมสนับสนุนพระพุทธศาสนา
- ง. ให้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเป็นวันหยุดราชการ

๑๔. พระราชกรณียกิจสำคัญของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ด้านพระพุทธศาสนา คือข้อใด

- ก. สร้างมหามกุฏราชวิทยาลัย
- ข. ก่อตั้งคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกาย
- ค. โปรดเกล้าฯ ให้มีการสังคายนาพระไตรปิฎก
- ง. โปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์พระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐ

๑๕. ข้อใดคือเหตุผลที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนการนับศักราชจาก ร.ศ มาเป็น พ.ศ.

- ก. มีคณะสงฆ์ทูลให้ทรงเปลี่ยนแปลง
- ข. เพื่อจะได้เทียบกับเวลาสากลได้สะดวก
- ค. เพราะ ร.ศ. ใช้มาเป็นระยะเวลานานแล้ว
- ง. เพราะทรงยกย่องพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาของชาติไทย

เคน จันทรวงษ์ . (๒๕๕๙). คู่มือ-เตรียมสอบตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช๒๕๕๑ สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังคมศึกษา

ม.๑. กรุงเทพฯ : ภูมิบัณฑิต.

นภดล ขวัญชนะรักดี. (๒๕๕๓). หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ ๑. กรุงเทพฯ : ประสานมิตร.

วิทย์ วิศทเวทย์ และเสฐียรพงษ์ วรรณปก . (๒๕๕๔). หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

พระพุทธศาสนา ม.๑. (พิมพ์ครั้งที่ ๙). กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

สุริวัตร จันทรโสภา. (๒๕๕๔). สื่อการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

ศาสนา และวัฒนธรรม ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม : พระพุทธศาสนา ม .๑.

(พิมพ์ครั้งที่ ๒.). กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง (๕ คะแนน)

*****

๑. การสังคายนา ความหมายว่าอย่างไร

.....การสังคายนา หมายถึง การรวบรวมพระธรรมวินัย ซึ่งเป็นหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า เพื่อตรวจทานความถูกต้องตรงกันและจัดเป็นหมวดหมู่ เพื่อให้ง่ายต่อการท่องจำ การศึกษา และการเผยแผ่

๒. การสังคายนามีผลต่อความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนาอย่างไร

.....ทำให้หลักคำสอนของพระพุทธเจ้าได้รับการจัดเป็นหมวดหมู่ เกิดเป็นพระไตรปิฎกในเวลาต่อมา ซึ่งสามารถใช้เป็นหลักฐานสำคัญในการศึกษาเรียนรู้และเผยแผ่พระพุทธศาสนา และทำให้พุทธบริษัทมีความเห็นในพระธรรมวินัยได้ถูกต้องตรงกัน

๓. ประโยชน์ของการสังคายนามีอะไรบ้าง

.....๑) กำจัดและป้องกันพวกอลัชชีไม่ให้ปลอมเข้ามาบวช เพื่ออาศัยพระพุทธศาสนาแสวงหาผลประโยชน์

.....๒) สร้างความเข้าใจในพระธรรมวินัยให้ถูกต้องตรงกันในหมู่พุทธบริษัท อันเป็นการรักษาความบริสุทธิ์ของพระพุทธวจนะให้สืบทอดเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

.....๓) ทำให้พระพุทธศาสนาเจริญมั่นคงแพร่หลาย และทำให้เกิดพระไตรปิฎก อันเป็นคัมภีร์ที่สำคัญต่อการศึกษาเรียนรู้พระพุทธศาสนา

๔. พระพุทธศาสนามีสองนิกายหลัก คือนิกายใด

.....นิกายเถรวาทและนิกายมหายาน

๕. การทำสังคายนาที่จัดขึ้นในประเทศไทย มีจำนวนกี่ครั้ง ได้แก่ครั้งที่เท่าไร และกระทำที่ใดบ้าง

.....การสังคายนาที่จัดขึ้นในประเทศไทย มีจำนวนทั้งสิ้น ๓ ครั้ง ได้แก่

.....๑) ครั้งที่ ๔ ที่วัดโพธาราม จังหวัดเชียงใหม่

.....๒) ครั้งที่ ๙ ที่วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร

.....๓) ครั้งที่ ๑๐ ที่วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

ให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับการทำสังคายนา ครั้งที่ ๑๐ ตามประเด็นที่กำหนดให้ถูกต้อง (๑๐ คะแนน)

*****

<p>การสังคายนา ครั้งที่ ๑</p> 	<p>สาเหตุ : พระภิกษุสงฆ์ทะเลาะวิวาทในทำนองดูหมิ่นพระพุทธรูป และแสดงความดีใจเมื่อได้ข่าวว่าพระพุทธเจ้าปรินิพพาน</p> <p>ผู้เป็นประธานและคณะ : พระมหากัสสปะ (ประธาน)</p> <p>พระอุบาลีตอบด้านพระวินัย พระอานนท์ตอบด้านพระธรรม</p> <p>จำนวนพระสงฆ์ที่เข้าร่วม : ๕๐๐ รูป</p> <p>สถานที่ : ถ้ำสัตตบรรณคูหา ใกล้กรุงราชคฤห์</p> <p>เวลาที่กระทำ : หลังจากพระพุทธเจ้าปรินิพพานได้ ๓ เดือน</p> <p>ผู้อุปถัมภ์ : พระเจ้าอชาตศัตรู</p>
<p>การสังคายนา ครั้งที่ ๒</p> 	<p>สาเหตุ : พระวัชชีบุตร ได้ปฏิบัติหย่อนทางวินัย ๑๐ ประการ</p> <p>ผู้เป็นประธานและคณะ : พระยสกากันตบุตร (ประธาน)</p> <p>พระเรวตะเป็นผู้ซักถามและพระสัพพกาเป็นผู้ตอบด้านพระวินัย</p> <p>จำนวนพระสงฆ์ที่เข้าร่วม : ๓๐๐ รูป</p> <p>สถานที่ : วาสิการาม เมืองเวสาลี (ไพศาลี) แคว้นวัชชี</p> <p>เวลาที่กระทำ : พ.ศ. ๑๐๐</p> <p>ผู้อุปถัมภ์ : พระเจ้ากาฬโคก</p>

<p>การสังคายนา ครั้งที่ ๓</p> 	<p>สาเหตุ : มีพวกนอกศาสนาปลอมเข้ามาบวชในพระพุทธศาสนามากขึ้น ทำให้พระพุทธศาสนาเสื่อม</p> <p>ผู้เป็นประธานและคณะ : พระโมคคัลลีบุตรติสสเถระ</p> <p>จำนวนพระสงฆ์ที่เข้าร่วม : ๑,๐๐๐ รูป</p> <p>สถานที่ : อโศการาม กรุงปาฏลิบุตร</p> <p>เวลาที่กระทำ : พ.ศ. ๒๓๕</p> <p>ผู้อุปถัมภ์ : พระเจ้าอโศกมหาราช</p>
<p>การสังคายนา ครั้งที่ ๔</p> 	<p>สาเหตุ : ต้องการวางรากฐานพระพุทธศาสนาในประเทศศรีลังกา</p> <p>ผู้เป็นประธานและคณะ : พระมหินทเถระ (ประธาน) พระอริกฐะเถระเป็นผู้สวดวินัย</p> <p>จำนวนพระสงฆ์ที่เข้าร่วม : ๖๔,๐๐๐ รูป</p> <p>สถานที่ : อุปราม เมืองอนูราธปุระ ประเทศศรีลังกา</p> <p>เวลาที่กระทำ : พ.ศ. ๒๓๘</p> <p>ผู้อุปถัมภ์ : พระเจ้าเทวานัมปิยติสสะ</p>
<p>การสังคายนา ครั้งที่ ๕</p> 	<p>สาเหตุ : พระสงฆ์ในลังกาเห็นพ้องต้องกันว่าพระพุทธวจนะที่ถ่ายทอด กันมาโดยวิธีท่องจำนั้น อาจจะขาดตกบกพร่องได้ในภายภาคหน้า</p> <p>ผู้เป็นประธานและคณะ : พระสงฆ์ชาวลังกา</p> <p>จำนวนพระสงฆ์ที่เข้าร่วม : ไม่ระบุ</p> <p>สถานที่ : อาโลกเลนสถาน มตเลนชนบท ประเทศศรีลังกา</p> <p>เวลาที่กระทำ : พ.ศ. ๔๓๓</p> <p>ผู้อุปถัมภ์ : พระเจ้าวัฏฏคามณีอภัย</p>

<p>การสังคายนา ครั้งที่ ๖</p> 	<p>สาเหตุ : <u>พระไตรปิฎกในประเทศอินเดีย ไม่มีอรธกถา</u></p> <p>ผู้เป็นประธานและคณะ : <u>พระพุทธโฆษาจารย์</u></p> <p>จำนวนพระสงฆ์ที่เข้าร่วม : <u>ไม่ระบุ</u></p> <p>สถานที่ : <u>วัดมหาวิหาร ประเทศศรีลังกา</u></p> <p>เวลาที่กระทำ : <u>พ.ศ. ๙๕๖</u></p> <p>ผู้อุปถัมภ์ : <u>พระเจ้ามหานาม</u></p>
<p>การสังคายนา ครั้งที่ ๗</p> 	<p>สาเหตุ : <u>ลังกาขาดคัมภีร์ฎีกา (คัมภีร์อรธกถา)</u></p> <p>ผู้เป็นประธานและคณะ : <u>พระกัสสปเถระ</u></p> <p>จำนวนพระสงฆ์ที่เข้าร่วม : <u>๑,๐๐๐ รูป</u></p> <p>สถานที่ : <u>ประเทศศรีลังกา</u></p> <p>เวลาที่กระทำ : <u>พ.ศ. ๑๕๔๗</u></p> <p>ผู้อุปถัมภ์ : <u>พระเจ้าปรากรมพาทุมหาราช</u></p>
<p>การสังคายนา ครั้งที่ ๘</p> 	<p>สาเหตุ : <u>พระไตรปิฎกยังขาดตกบกพร่อง ผิดเพี้ยนและไม่ครบ</u></p> <p>ผู้เป็นประธานและคณะ : <u>พระธรรมทินนเถระ</u></p> <p>จำนวนพระสงฆ์ที่เข้าร่วม : <u>หลายร้อยรูป</u></p> <p>สถานที่ : <u>วัดโพธาราม จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย</u></p> <p>เวลาที่กระทำ : <u>พ.ศ. ๒๐๒๐</u></p> <p>ผู้อุปถัมภ์ : <u>พระเจ้าติโลกราช</u></p>

การสังคายนา
ครั้งที่ ๙

สาเหตุ : พระผู้ใหญ่อุถูกถอดและถูกจับสึก เพราะความประพฤติหย่อนยานในพระธรรมวินัย

ผู้เป็นประธานและคณะ : ไม่ปรากฏ

จำนวนพระสงฆ์ที่เข้าร่วม : ๒๑๔ รูป

สถานที่ : วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

เวลาที่กระทำ : พ.ศ. ๒๓๓๑

ผู้อุปถัมภ์ : พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

การสังคายนา
ครั้งที่ ๑๐

สาเหตุ : ชำระพระไตรปิฎกแล้วจัดพิมพ์ในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระ

พระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเจริญพระชนมายุครบ ๖๐ พรรษา

ผู้เป็นประธานและคณะ : สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

จำนวนพระสงฆ์ที่เข้าร่วม : ไม่ระบุ

สถานที่ : วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

เวลาที่กระทำ : พ.ศ. ๒๕๒๔

ผู้อุปถัมภ์ : รัฐบาลไทย

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) หน้าข้อที่ผิด
และทำเครื่องหมาย (✓) หน้าข้อที่ถูกต้อง (๑๐ คะแนน)

*****

- (...✓) ๑. การเผยแพร่พระพุทธศาสนาในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชแบ่งออกเป็น ๙ สาย
- (...X) ๒. การเผยแพร่พระพุทธศาสนายังดินแดนสุวรรณภูมิมีพระมหาเทวเถระเป็นสมณทูต
- (...✓) ๓. ในปี พ.ศ. ๑๕๕๐ สมัยพระเจ้าสุริยวงษ์ที่ ๒ แห่งอาณาจักรขอมเรื่องอำนาจ
ได้ทรงแผ่ขยายอิทธิพล ทหารการเมืองและพระพุทธศาสนานิกายมหายาน
มายังเมืองละโว้
- (...X) ๔. เจดีย์ที่วัดเชียงมั่น จังหวัดเชียงใหม่ เป็นเจดีย์ที่สร้างเลียนแบบเจดีย์พุทธคยา
ในอินเดีย
- (...X) ๕. พระพุทธศาสนาเผยแผ่เข้าสู่อาณาจักรสุโขทัยในสมัยพระมหาธรรมราชาที่ ๑
- (...✓) ๖. พระพุทธศาสนาเจริญสูงสุดในอาณาจักรล้านนาสมัยพระเจ้ากือนา
- (...X) ๗. อยุธยารับเอาความเชื่อทางพระพุทธศาสนามาจากอาณาจักรล้านนา
- (...X) ๘. พระพุทธศาสนาที่เผยแผ่ในประเทศไทยชื่อนิกายมหายาน
- (...✓) ๙. ความเสื่อมโทรมของพระพุทธศาสนาในสมัยธนบุรีเกิดจากการถูกพม่ารุกราน
- (...✓) ๑๐. พระพุทธศาสนาในสมัยรัตนโกสินทร์เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่รับสืบทอดมาจากอยุธยา
และธนบุรี

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเติมข้อความลงในช่องว่างต่อไปนี้
ให้มีความสมบูรณ์ (๑๕ คะแนน)

*****

๑. พระพุทธศาสนาถือกำเนิดในประเทศ.....**อินเดีย**..... มีความเจริญรุ่งเรืองสูงสุด
ในสมัย.....**พระเจ้าอโศกมหาราช**..... ได้มีการส่งสมณทูตไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา ๙ สาย
๒. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาส่วนใหญ่ไปเผยแผ่ในดินแดนชมพูทวีป(อินเดีย) โดยพระโสณเถระ
และพระอุตตรเถระเป็นหัวหน้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนายังดินแดน.....**สุวรรณภูมิ**.....
พระมหินทรเถระเป็นหัวหน้าไปเผยแผ่พระพุทธศาสนายังดินแดน.....**ทวีปลังกา**.....
๓. ในช่วง พ.ศ. ๑๘๒๐ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทรงโปรดเกล้าฯ ให้นิมนต์.....**พระสังฆราช**.....
จากเมือง.....**นครศรีธรรมราช**..... ที่นับถือพระพุทธศานิกาย.....**เถรวาทแบบลังกาวงศ์**.....
ขึ้นมาเทศนาสั่งสอนประชาชนที่กรุงสุโขทัย
๔. พระพุทธศาสนาในอาณาจักรอยุธยา เป็นลัทธิ.....**ลังกาวงศ์**..... โดยได้รับแบบอย่าง
มาจาก.....**สุโขทัย**.....
๕. พระมหากษัตริย์ของอาณาจักรรัตนโกสินทร์ทรงเป็น.....**อัครอุปถัมภก**..... ของทุกศาสนา
โดยในสมัยรัชกาลที่ ๑ ได้ทรงโปรดให้มี.....**การสังคายนาพระไตรปิฎก ครั้งที่ ๙**.....
รัชกาลที่ ๒ ทรงฟื้นฟู.....**ประเพณีวิสาขบูชา**..... รัชกาลที่ ๔ ทรงตั้งนิคมใหม่
เรียกว่า.....**ธรรมยุติกนิกาย**..... รัชกาลที่ ๕ ทรงสถาปนาสถาบันการศึกษาสงฆ์ชั้นสูง
คือ.....**มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**..... สำหรับให้การศึกษาคณะสงฆ์มหานิกาย
และ.....**มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย**..... สำหรับคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกาย เป็นต้น

คำชี้แจง

ให้นักเรียนพิจารณาศาสนสถานหรือศาสนวัตถุในภาพ
ว่าเป็นศิลปกรรมในยุคใด และมีชื่อเรียกว่าอะไร (๑๖ คะแนน)

*****

ยุค เกรวาทสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช

ชื่อศาสนสถาน-ศาสนวัตถุในภาพ

ธรรมจักรศิลากับกวางหมอบ

ยุค มหายาน

ชื่อศาสนสถาน-ศาสนวัตถุในภาพ

พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรสำริด

ยุค เกรวาทแบบลังกาวงศ์ สมัยสุโขทัย

ชื่อศาสนสถาน-ศาสนวัตถุในภาพ

เจดีย์วัดมหาธาตุ จังหวัดสุโขทัย

ยุค เกรวาทแบบพุกาม

ชื่อศาสนสถาน-ศาสนวัตถุในภาพ

เจดีย์วัดเชียงมั่น จังหวัดเชียงใหม่

ยุค เถรวาทแบบลังกาวงศ์ สมัยอยุธยา
ชื่อศาสนสถาน-ศาสนวัตถุในภาพ
เจดีย์ ๓ องค์ที่วัดพระศรีสรรเพชญ์

ยุค เถรวาทแบบลังกาวงศ์ สมัยล้านนา
ชื่อศาสนสถาน-ศาสนวัตถุในภาพ
เจดีย์วัดสวนดอก จังหวัดเชียงใหม่

ยุค มหายาน
ชื่อศาสนสถาน-ศาสนวัตถุในภาพ พระปรางค์สามยอด จังหวัดลพบุรี

ยุค เถรวาทแบบพุกาม
ชื่อศาสนสถาน-ศาสนวัตถุในภาพ เจดีย์วัดเจ็ดยอด จังหวัดเชียงใหม่

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ (๕ คะแนน)

*****

๑. บอกเหตุผลที่คนไทยส่วนใหญ่ในสังคมไทยนับถือพระพุทธศาสนาประมาณร้อยละ ๙๕ มาอย่างน้อย ๒ ข้อ

- ๑) พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย และอยู่เคียงคู่กับสังคมไทยมาหลายศตวรรษ
๒) พระมหากษัตริย์ไทยในประวัติศาสตร์หลายศตวรรษทรงมีพระราชกรณียกิจในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ทำให้ประชาชนเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาด้วย

๒. ประเทศไทยได้กำหนดให้วันที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาเป็นวันหยุดราชการ คือวันใดบ้าง
วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา และวันเข้าพรรษา

๓. สถาบันหลักตามโครงสร้างของสังคมไทยที่มีส่วนช่วยค้ำจุนให้สังคมไทยและชาติไทยดำรงอยู่มาจนถึงปัจจุบันประกอบด้วยสถาบันใดบ้าง

- ๑) สถาบันชาติ
๒) สถาบันศาสนา
๓) สถาบันพระมหากษัตริย์

๔. “พระมหากษัตริย์ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก” หมายความว่าอย่างไร

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก หมายถึง พระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ที่ทรงให้ความสำคัญในการอุปถัมภ์พระพุทธศาสนาเพื่อให้พระพุทธศาสนาดำรงอยู่คู่สังคมไทย เช่น ทางสร้างวัด ปฏิสังขรณ์วัด และบูรณสถานต่าง ๆ ทรงอุปถัมภ์การศึกษาพระพุทธศาสนา ทรงสนับสนุนการสังคายนาพระพุทธศาสนา เป็นต้น

๕. ประเพณีพิธีกรรมของคนไทยที่มาจากพระพุทธศาสนาโดยตรง ได้แก่อะไรบ้าง

- ประเพณีการบวช - ประเพณีวันสำคัญทางพุทธศาสนา
- ประเพณีทอดผ้าป่า - ประเพณีทอดกฐิน
- ประเพณีโพนมไฟ - ประเพณีขึ้นบ้านใหม่

ให้นักเรียนระบุเอกลักษณ์เฉพาะของคนไทยที่ได้รับการหล่อหลอมมาจากพระพุทธศาสนาลงในแผนผังให้ถูกต้อง (๕ คะแนน)

*****

อุปนิสัย	มารยาท
มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	เรียบง่าย นุ่มนวล
มีน้ำใจ มีเมตตา กรุณา	การไหว้ การกราบ
เกรงใจ ให้อภัยคนอื่นเสมอ	มารยาทในการต้อนรับ
ยิ้มแย้มแจ่มใส	การแต่งกาย

ประเพณีวัฒนธรรม
การอุปสมบท การทำบุญในวัดสำคัญทางพระพุทธศาสนา
การทอดผ้าป่า การทอดกฐิน

ประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา

ข้อ	คำตอบ	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน
๑	ง	ก
๒	ข	ง
๓	ค	ข
๔	ข	ค
๕	ก	ค
๖	ก	ก
๗	ง	ง
๘	ค	ข
๙	ง	ง
๑๐	ค	ก
๑๑	ก	ข
๑๒	ข	ค
๑๓	ข	ก
๑๔	ง	ข
๑๕	ก	ง

